

Bangha Mónika

IHLET

Meredith leült, hogy majd most. Kezében a szárítóról összeszedett zoknik, a szék hátára is rávetve egy még nedves trikó. Újabban, amióta a szárító elromott – bár nem is emlékszik rá, hogy valaha rendesen működött volna – októbertől májusig ez van: az egész ház egy kiterjesztett szárító alkalmasosság. Leginkább a fűtőtesteken lógnak a ruhák. De most még nem fűtött be, késő október volt, próbálta halogatni. Valahogyan azzal szabad utat adott volna a télnek, végérvényesen, gondolta. Hagyta a trikót lecsúszni, a zoknikat csak úgy a még vetetlen ágyra dobta – úgyis csak majd a következő mosással állhat neki a társításnak –, kisujjával reflexszerűen indította a gépet.

Azzal újból nem számolt, hogy amióta a laptopot hazahozta a szerelőtől, a gép új életbe kezdett, és nem gombnyomásra, hanem valamiféle öntörvény szerint működik. Mindig először bedobja az alapfrissítéseket, majd hirtelen összeomlik – ez lehet az idegösszeomlás a laptopoknál, állapította meg. Mégis szerencsésebb, mint az embernél, mert lehet tudni, hogy kb 7-8 perc múlva frissen, készen várja a jelszót. Felállt, hadd végezze a dolgát a gép, ő meg felnyalabolta a többnyire páratlanul árválkodó zoknikat. A fiúk szobájába vitte, a szekrény elé dobta, majd megkéri őket, tegyék el. Pár nap után aztán elteszi ő, legalább közelebb vannak a célhoz. Ha már ott volt, kinyitotta az ablakot. Előtte persze gondosan félresöpörte könyökével az útjában álló legókat a párkányról. Próbált nem szétnézni, átlépett egy plüss-halmon. Breki szétnyílt nyakát nem tudta nem észrevenni, már negyedik napja könyörög Zotyi, hogy varrja meg. Nagyvonalúan felemeli a halomból, magával viszi az irodaszobába, hogy ne felejtse el, ha majd egy szabad pillanata lesz. Breki az ágyon landol. Az ágy nem vetette meg magát, állapítja meg, majd gyorsan rápillant a képernyőre. Mindjárt kész, virít a biztatás, 65%. Pont le tud még szaladni, hogy kikapcsolja a gázt a kávé alatt, még szerencse, hogy eszébe jutott, fentről nem is hallaná. Annyira nem hiányzik újra meszelné az egész konyhát! Felfelé jövet még összeszedett pár dolgot

a lépcsőről, ahová mindenki kikészítette a felső szintre járó dolgokat, ezúttal ez egy száraz, összefogott nadrág és egy új tubus fogpaszta volt. Most csak ennyi fért bele, másik kezében a kávé egyensúlyozta, nagyobb eséllyel megy az írás valami kísérő mellett, délelőtt kávé, este bor.

Mire újból lehuppant a székre, ott várt rá az újjászületett gép, jelszóra várva. Ma reggel, amire az utolsó családtagot is kirakta az ajtón, és az ablakon integetve ellenőrizte, hogy az el is megy, valami erős késztetést érzett rá, hogy írjon. Készült is rá valamennyire, mert tudta, hogy annyi idő után végre egyedül lesz pár órára. Márpedig neki valamiért, másokkal ellentétben, minimum annyi kell, hogy egyáltalán gondolni tudjon az alkotásra – reflektált keserűen. Mindig irigyelte a férjét, és a hozzá hasonlókat, akikből, valahogy úgy tűnt, jóval több van, mint a magafajta balekokból. Akik minden pillanatot ki tudtak használni olvasásra, alkotásra, szinte zárójelben. Mindjárt! Kiáltotta a férje, valahányszor enni hívta. Aztán megírt egy e-mailt, kijavított egy dolgozatot. Majd jött. Szerencsés esetben nem is kellett újramelegíteni. Hiába, van az úgy, hogy a családból jön, gondolta rezignáltan Meredith. Már az anyósa is így biztatta a fiát: kész a tea, írd meg azt a könyvet, aztán gyere, mert kihűl! Meredithnek közben minden összefolyt, ő valahogy sosem ismerte a szüneteket, még a hivatalosakat sem, az egész gyereknevelés egy nagy ringatás volt ugyanarra a dallamra, a film közbeni reklámok pedig maximum arra voltak elegendők, hogy a sebeit nyalogassa.

Erősen próbált emlékezni arra a fordulatra, ami ébredés után kristályosodott ki benne a maga teljességében. Olyan rég keresi azt a rendező erőt, ami a gondolatait végre egybefogja, azt a fonalat, ami akadály nélkül tekeredik a gomolyára, ami simul és nem szétbomlik. Álmában rálátott, ébredéskor még tudta, kásakészítés közben még ismételtette, aztán valahol, igen, amikor a fiúk összevesztek, már csak azt tudta, hogy van valami, amit le kell írnia, ami a megoldás lesz, ami elindít majd egy egész pörgést, mert tulajdonképpen minden benne van, megírva, csak valahogy láthatóvá kellene tennie. Csak mennének már ki az ajtón! Samu másodszor is visszatért, most a maszkját felejtette itthon, már kétszer büntették miatta. Meredith kicsit már

ideges volt. Közben valamikor az iskolába is be kell ugornia, mert a kicsi meg a tornafelszerelését hagyta otthon.

Csak valahogy emlékezne! Újból elillant. Elihlant – próbálta viccesre fogni. Vagy nem is volt. Csak a vágy rá, az a szinte már görcsös, amire azt mondják: el kell engedni. Mert megbetegít. Mert visszájára fordul. Engedd el, nagyvonalúan kövesd az éterben még egy darabig, számolj tízig, míg a szemed elöl el nem tűnik! Mosolyogj! Csinálj valami mást! Majd akkor jön vissza, amikor nem is várod. Talán más formában, tán fel sem ismered. De jön. Nyugi!

Jön, fel is ismerted. De semmi sem a régi. Megáll tőled két méterre. Bizalmatlanul figyel. Bizalmatlanul figyeled. Nem érinthet meg, még nem. Nem engedheted be, pedig csak rá vártál. Hónapok óta. Mindent kitakarítottál az életedből, megvolt a szembenézés is, tükröd, tükörkép ped lefertőtlenítve, az előtted lévő asztalon két pohár, mellette egy üveg sárga lötty. Még nem tudod, hogy nem a legmegfelelőbb. Címke nem látható, lehetne Kaufenberg, 38 fokos Tahoma a Pék fiából is, de ez inkább egy chardonnay-ra hajaz, későn érő szőlőfajtából. 13,5 fokos.

Neked valahogy ilyen nem kerek számaid vannak, ilyen a lábaid mérete, a borod ereje, a rumodé is, botrány, 37,5! Pedig 38-ra emlékeztél, biztos voltál benne, rohantál a kamrába lecsapni, a szíved kattogott a felismerés örömétől, de nem. A kamrában lapuló, épp csak megkezdett mauriciuszi csemege rumod nem 38 fokos. Csak közelít, szemez veled, mint ez az ízé itt, veled szemben.

37,5, ezt kellene elkapni, ez az a szám, amire vártál, nem pár hónapja, de egy örökkévalóság óta, amióta írni tudsz, vagyis nem tudsz, ezért tartasz itt. De legalább valaki feltette helyetted a legfontosabb kérdést, és ami ennél is fontosabb: valaki végre meg is válaszolta.

Tehát 37,5, nem több és nem kevesebb, ennyit kell vizsgálni, beleadni magadból, a valóságodból, ha egyáltalán megtaláljuk, hogy hol kezdődünk mi, hol ér véget a másik. A fikció.

Hiába kacérkodok a rummal, legutóbb tizenévesen esett igazán jól, én boros lennék, mint édesapám. Nem olyan egyenesen arányos a kapcsolat a valósággal sem, csűröm- csavarom, folyton megkérdőjelezem, egyedül is, hát még az a gaslighting, amivel a világ kegyesen sakkban tart! Önként részletekbe megyek és veszek, labirintusában, akárcsak a belvárosban, rendszeresen eltévedek térképpel, gps-el is, a

fejembe sem olyan célratoróen, direktén száll, hanem fondorlatosan, észrevétlenül, rajtaütésszerűen. Először az illatközpontomat csiklandozza a hipotalamuszban, közvetve hatva a memóriára, érzelmekre, majd ízlelőbimbóimat támadja, ekkor már kezdek elveszni, hisz ínycsennék, ha igaz, majd csak ezután térne a lényegre, ha egyáltalán. Vagyis inkább 11,5–14,5 között van az intervallumom, hogy maradjunk a fél számoknál, e között van a lehetőség a csúsztatásra, ide még beleférnek a féligazságok is, a valótlán valóságok, hogy aztán kikerekedjen a fikció 100-ig, bezáruljon a kör. 11,5% valóság, a 88,5% kitalációt jelent, már nem tudom mi a nehezebb, és főleg, hol az átmenet, az átfordulás egymásba.

Elihlán az ihlet, mint illóolaj, mint alkohol, ha nem jól keverjük, nem ismerjük az arányokat, vagy csak nem hat, áztatjuk vele magunkat, túl kevés, túl sok, ki bírja el a súlyát a felelősségnek. – *Ki tud mindent megvallani?* Mivel töltjük ki a maradék 62,5-öt vagy 88,5-öt? Csak én érzem az izzadságszagot? Hogyan egyeztethető ez össze az ihlettel?

Mire idáig ért, az utolsó korty kávéját is megitta. Igen, ez lehet a gond, a kávé. Legalább egy kis rumot tölthetett volna bele! Eszébe jutott, hogy diákként a teába is pálinkát tettek a fagyos, téli esteiken, egy-egy nehéz nap után. Sosem bírta az erőset, de ahogyan az a meleg végigcsorgott a testén, azt most nagyon megkívánta. Átfutott azon a pár zagyva mondaton. Nem rossz, majd kipofozom, lehet még ebből valami! Mindig is érdekelte az ihlet kérdése, főleg, hogy ennyire a hiányában volt. Amikor ezt a novellát olvasta, mintha a bölcsök kövére lett volna. Pedig csak a kezébe került a lengyel novellagyűjtemény egy napos karanténos délután, ő pedig kifeküdt vele a kertbe. Meg is nézi. Igen, *A pék fia*. Exaltált állapotában elhatározta, hogy ezt a gondolatot tovább viszi, hogy nagyot dobbant vele. Aztán valami közbejött. Mindig közbejön. Még leellenőrizte a lakásban található összes alkoholos ital fokát, majd elfeledkezett az egésztől. Ahogyan most is. Csengettek.

Majd este, fogadkozott, miközben Katiék berobbantak az ajtón. Ha mindenki lefeküdt. És megbontom azt a hétéves olasz merlot-t is, amit még Gézáék hoztak a keresztelőre. Aztán akár még születhetik is valami...

– *Igen, szeretnék tudni valamit. Mondd, Moryc, mennyi igazság legyen egy szövegben, hogy valóságosnak tűnjék, és mennyi lehet benne kitalált?*
(...)

- *Harmincnyolc százalék.*
- *Mi? – kérdeztem. Nem egészen értettem.*
- *Hogyhogy mi? Harmincnyolc százalék. Ennyi igazságnak kell lennie ahhoz, hogy a szöveg valóságos legyen. A maradékot kitalálhatod. Amennyi a száz százalékból hiányzik. Ne kérdezd, pontosan mennyi az, mert hülye vagyok a számokhoz. De az igazságnak pontosan harmincnyolc százaléknak kell lennie. (...)*

Amikor kitöltötte magának a következő adag alkoholt, csavart egyet az üvegen, hogy a csepp szépen lecsorogjon a nyakára, és letette – címkével felém. Ösztönösen megnéztem a címkét. Kinézetéből és az üveg formájából ítélve ugyanaz az ital volt, mint amit otthon ivott az első nap, amikor megismerkedtünk. Tahoma rum – pillantottam meg a feliratot, és láttam, hogy pontosan harmincnyolc százalékos alkoholtartalom szerepel a címkén.
- *Hát mégsem igaz. Megint rászédett. Mondott valamit, megadott egy számot, ami épp a szemébe ötlött. Hogy lerázzon – gondoltam, kicsit neheztelve.*

(...)

S végül egy egész alkohol-irodalomelmélet bontakozott ki, amelyet a következő lecke keretében osztott meg velem.

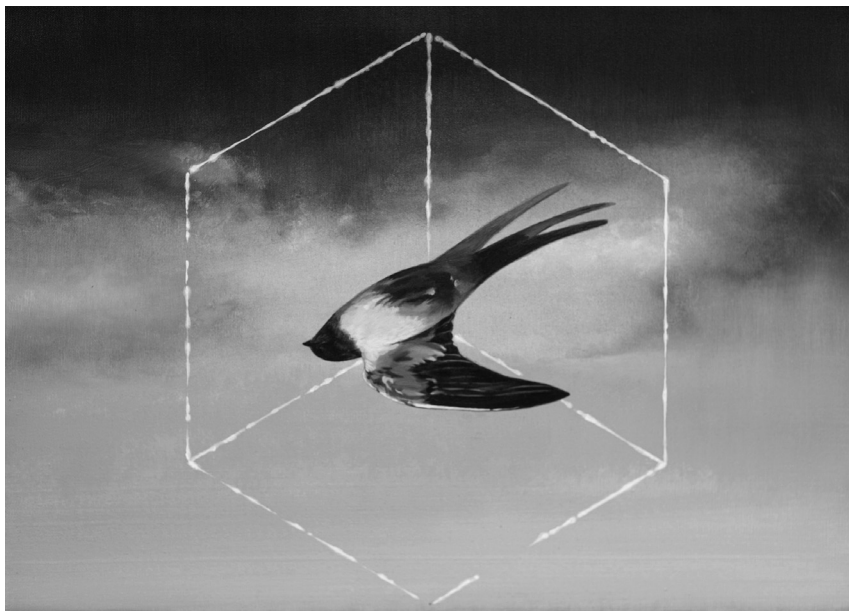
- *Látod, a könyvek – mondta bárszokrányén szemléltetve, hiszen az óra ez esetben a lakásán zajlott –, a könyvek is csak olyanok, mint a szeszek. Különböző százalékszámuk van. Vagyis igazságszámuk. Van, aki a gyengébbet szereti, mint amilyen a sör. Sokat lehet olvasni belőle, de nincs komoly hatása. Csak úgy olvassák, szórakozásból. Időtöltésből. Ez a sikerkönyv, a románc. Nézzük a bort. Vagyis az olyan történeteket, amelyekben már kicsit több az igazság. Néha nagyon finomak. Bár ez nem a szeszfoktól függ. Hanem attól, hány történet érlelődik bennük, s azok hogyan lettek átszűrve. Meg attól is, mennyire érett a szőlő. Ha egy könyvben kevés az igazság, de az érett, tökéletesen átélt – az attól még nagyon jó könyv lehet. Vannak olyan könyvek is, mint a közönséges pálinka. Tiszta szesz. Majdnem százfokosak, bár ritkán érik el pontosan a százat. Gyorsan rájuk lehet szokni, de nem élvezetesekek. Ez a tényirodalom, az életrajz és a riportregény. A kevésbé kifinomult ízlésű embereknek. Akiknek a hatás számít, nem az élvezet.*

- *És miből gondolod, hogy pont a harmincnyolc fokos a legjobb? – kérdeztem, készpénznek véve szavait.*

- Mondtam már. Nem csak a fok számít. Felhígíthatod a szeszt negyvenfokosra. Mit érsz vele? Akkor ugyanolyan, mint a rum. Az íz számít. Mondj, amit akarsz, de én úgy akarok írni, hogy az olyan legyen, mint a rum. Pontosan harmincnyolc fokos, de az íze is olyan legyen. Hogy az ember fejébe szálljon, és azt a hatást érje el. Azért gondolom így, mert a rumot szeretem legjobban. Vannak, akik inkább a bort kedvelik. Vagy a pezsgőt. Szerintem viszont a rum a legjobb.

- És a pezsgő? Mi a pezsgő?

- Attól függ, milyen. Vannak francia pezsgők, van a Russzkoje Igrisztoje. Szerintem a pezsgő szart se ér. A pezsgő a posztmodern irodalom. Minden kis trükk, játék, amitől csak megfájdul a fejem, de nem kavar fel istenigazából. Csak a rum. Marek Kochan: A pék fia. (Nánay Fanni fordítása)

*Repülésparadoxon, 2022
(70 x 50 cm, olaj, vászon)*